

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Paimensalmista 23 tulkaten

*Viittomakielinen raamatunkäännös ja
Raamatun suomennokset tulkkauksessa*

Janne Puhto

Viittomakielentulkin koulutusohjelma (240 op)

04 / 2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Viittomakielentulkin koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Janne Puhto	Sivumäärä 39 ja 6 liitesivua
Työn nimi Paimenpsalmista 23 tulkaten – viittomakielinen raamatunkäännös ja Raamatun suomenokset tulkkauksessa	
Ohjaava opettaja Anne-Mari Jaamalainen	
Työn tilaaja ja työelämäohjaaja Kirkkohallitus / Jumalanpalvelus- ja yhteiskuntayksikkö, Riitta Kuusi	
Tiivistelmä <p>Tutkielman tavoitteena ja tilaajan toiveena oli selvittää psalmin 23 virallisen viittomakielisen käännöksen käyttöä sekä Raamatun kolmen suomennoksen vaikutusta viittomakielen tulkkauksessa. Työssä selvitettiin simuloitun eli keinotekoisien tulkkaustilanteiden avulla, käytetäänkö virallista viittomakielistä käännöstä osana tulkkausta sekä sitä, vaikuttaako suomenkielinen lähtöteksti tulkkauksiin. Koehenkilö eli viittomakielentulkki teki kuusi tulkkausta kolmesta lähtötekstistä. Valmistautumisen merkitystä tulkkausten eroihin ja yhteneväisyyksiin pohdittiin kahden kysymyksen yksilöhaastattelun pohjalta.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusaineisto kerättiin simuloitujen eli keinotekoisien tulkkausten ja yksilöhaastattelun avulla. Simuloidussa tulkkaustilanteessa yksi viittomakielentulkki teki tulkkaukset kustakin raamatunkäännettä suoraan ja valmisteltuna. Virallista viittomakielistä käännöstä käytettiin vain vähän osana simuloituja tulkkauksia. Suomenkielisten lähtötekstien vaikutus tulkkauksiin sen sijaan oli melko suurta. Huomattavaa oli, että suomennosten eroilla ja yhteneväisyyksillä oli yhteys myös viittomakielen tulkkausten eroihin ja yhteneväisyyksiin. Haastattelussa tulkilta kysyttiin valmistautumistavasta ja tiedusteltiin tulkkausratkaisujen perusteluja.</p> <p>Työn teoriaosuus sisältää viittomakielisen Raamatun historiaa, raamatunkäännösten taustaa sekä niiden vertailun. Pohdintaosiossa tarkasteltiin tutkimustuloksia työelämän ja aiheen aikaisemman tutkimusaineiston pohjalta.</p> <p>Opinnäytetyön yksittäistapauksen tulosten yleistäminen autenttisiin tilanteisiin on mahdotonta. Tämän työn tavoite olikin siis käännösten käytön selvittämisen lisäksi tuoda esiin yksi esimerkki tulkkausratkaisuista ja pohtia niiden erojen ja yhteneväisyyksien syitä. Tavoitteena oli tehdä hyödyllinen työ kaikkien virallisten käännösten parissa työskentelevien, mutta erityisesti viittomakielentulkkien käyttöön.</p>	
Asiasanat kuurot, raamatunkäännökset, tulkkaus, suomalainen viittomakieli, psalmit, Raamattu, simulointi	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
The Degree Programme of Sign Language Interpreter

ABSTRACT

Author Janne Puhto	Number of Pages 39, 6 appendice pages
Title Interpreting the Psalm 23 – The Finnish Sign Language and the Finnish Bible translations in interpreting	
Supervisor(s) Anne-Mari Jaamalainen	
Subscriber and Mentor The central administration of the church (Kirkkohallitus) / Worship and society unit, Riitta Kuusi	
Abstract <p>The aim of the thesis and the expectation of the subscriber was to find out relations in the usage of the official sign-language translation of Psalm 23 as well as in the impact of three Finnish translations of the Bible in sign language interpreting. Usage of the official translations as a part of the interpretation and the impact of the Finnish output texts' existence were researched through simulated interpreting situation with one test person. The relevancy of preparation in the terms of the differences and similarities in interpreting were discussed on individual two-question interview's basis.</p> <p>This study was collected through the simulated i.e. artificial interpreting and the individual interview. In simulated interpretation situation, one sign language interpreter made direct and prepared interpretations for each biblical text. In the interview the interpreter was asked about the practice of preparation and about the arguments of the interpretation decisions.</p> <p>The theoretical part includes a history of the sign language Bible, background of the Bible translations as well as their comparison. The goal was to make a useful work for everyone working with the official translations, but especially for the use of sign language interpreters.</p> <p>The official sign language translation was used in just a little part of the simulated interpretations. The impact of the Finnish output texts to interpretation was quite large, however. Notably, the Finnish translations' differences and commonalities were connected to sign language interpreting differences and similarities. In the discussion section the research results were reviewed in the basis of working life and the previous studies of the topic.</p> <p>On the basis of the thesis' individual case the official translations in sign language are not used in interpretations but the overall results compared to the authentic situations are impossible to be made. The objective of this study was therefore, in addition to find out the use of the translations, to highlight one example of interpreting solutions and consider the reasons of the differences and commonalities of them.</p>	
Keywords The Deaf, Bible translations, interpreting, Finnish Sign Language, Psalms, Bible, simulation	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 VIITTOMAKIELINEN RAAMATTU SUOMESSA	7
2.1 Käännösten ja tulkkausten erot	8
2.2 Raamatunkäännökset osana tulkkausta	9
3 RAAMATUNKÄÄNNÖKSET	11
3.1 Vanha Kirkkoraamattu	12
3.2 Uusi Kirkkoraamattu	13
3.3 Raamattu Kansalle -käännös	13
3.4 Virallinen viittomakielinen raamatunkäännös	13
3.5 Suomenkielisten käännösten eroja ja yhteneväisyyksiä	15
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA MENETELMÄT	16
4.1 Simuloitu tulkkaustilanne	18
4.1.1 Tilanteen kuvaus ja koehenkilö	19
4.1.2 Lähtötekstin kuvaus	20
4.2 Haastattelu	21
5 ANALYYSIN TULOKSET	21
5.1 Virallisen viittomakielisen raamatunkäännöksen käyttö	22
5.2 Suomenkielisten raamatunkäännösten vaikutus tulkkaukseen	23
6 HAASTATTELUN TULOKSET	28
7 POHDINTA	30
LÄHTEET	37
LIITE 1: Psalmin 23 viittomakielisen käännöksen glossit (Kirkkohallitus 2009)	40
LIITE 2: Suomenkieliset raamatunkäännökset	43

1 JOHDANTO

Pitkän historiansa aikana Raamattua on välitetty kuulijoille hyvin monella tapaa. Evankeliumin julistamistavat ovat vaihdelleet alkuseurakunnan ihmisläheisestä perheseurakuntatoiminnasta keskiajan patriarkaaliseen julistamiseen. Raamattua on myös tulkattu kuulijoille kautta aikain, kunnes kieliryhmät ovat saaneet Raamatun tutkittavakseen omalla äidinkielellään. Raamatun käännytyö onkin ainutlaatuinen tapa auttaa eri kieliryhmiä saamaan Raamatun tekstit omalla äidinkielellään. Liisa Rantala ja Riitta Kuusi (2008, 69) ovat todenneet osuvasti: ”Jokaisen on saatava evankeliumi omalla kielellään”.

Viittomakielinen yhteisö on saanut vuodesta 2007 alkaen osakseen tämän etuoikeuden Kirkkohallituksen kokoaman käännytyöryhmän saatua Luukkaan evankeliumin viittomakielisen raamatunkäännytyksen valmiiksi. Sitä ennen yhteisö on ollut seurakunnan viittovien työntekijöiden kuten kuurojenpappien ja -diakonien sekä viittomakielentulkkiin viittomisen varassa. Raamattua on tulkattu hengellisissä tilaisuuksissa suoraan suomen kielestä ja tulkkausratkaisut ovat vaihdelleet paljon (Rantala & Kuusi 2008, 60; Rantala 2010, 197). Nykyisin uudet viittomakieliset käännytykset osista Raamatun tekstejä mahdollistavat niiden käytön jumalanpalveluksissa.

Käytännössä tämä on kuitenkin haasteellista. Tulkit kautta aikain ovat tulkanneet raamatuntekstejä suoraan, sillä auktorisoituja raamatunkäännytyksiä ei ole ollut käytössä (mt., 197). Nyt kun viralliset käännytykset ovat kaikkien käytössä, tilanne on toisenlainen. Käännytysten pelkkä olemassaolo tulisi velvoittaa tulkkeja käyttämään niitä tulkkauksessa. Lisäksi kirkolliskokous on auktorisoinut käännytykset, jonka vuoksi niitä on käytettävä julkisissa tilaisuuksissa samalla tavoin kuin muitakin raamatunkäännytyksiä. Harva kuitenkaan kykenee muistamaan koko Raamattua ulkoa edes äidinkielellään, saati sitten vieraalla kielellä. Käännytysten käyttöön tulkkauksessa liittykin opinnäytetyöni tutkimusongelma.

Tämän opinnäytetyön tilaajana toimi Kirkkohallituksen jumalanpalvelus- ja yhteiskuntayksikkö ja työelämäohjaajana kuurojenpappi Riitta Kuusi. Kirkolliskokous hyväksyi aikoinaan virallisen viittomakielisen Raamatun osien käännytykset ja halusi siksi tämän

työn kautta viitteitä niiden käytöstä osana tulkkausta. Aihetta ei oltu aikaisemmin tutkittu, ja vaikka tämän tutkielman tarkoitus onkin ainoastaan kerätä joitakin toimintamalleja Raamatun tulkkauksesta yleistämättä niitä, on näistä tiedoista hyötyä sekä tilaajalle että Humanistiselle ammattikorkeakoululle viittomakielentulkkien koulutuksessa.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat

1. Missä suomenkielisissä psalmin 23 raamatunkäännöksissä tulkki käyttää virallista viittomakielistä käännöstä simuloidussa tulkkaustilanteessa?
2. Eroavatko psalmin 23 suomenkielisten käännösversioiden tulkkaukset suorassa ja valmistellussa simuloidussa tulkkauksessa toisistaan ja jos, niin miten.

Viittomakielisten raamatunkäännösten käytön lisäksi tutkin sitä, miten eri vuosien käännökset vaikuttivat tulkkaukseen. Raamatusta on olemassa jopa viittä suomenkielistä versiota, joista vuoden 1992 käännös on ollut pohjana viittomakielisille, virallisille raamatunkäännöksille. Tässä työssäni keskityin niistä kolmeen, Vanhaan ja Uuteen kirkkoraamattuun sekä erityisesti vapaissa suunnissa eli evankelisluterilaisen kirkon ulkopuolisten hengellisten yhteisöjen parissa käytettyyn Raamattu Kansalle -käännökseen. Toiseksi vanhinta suomenkielistä käännöstä eli vuoden 1776 Bibliaa käytetään vielä vanhoillislestadiolaisuudessa ja rukoilevaisuudessa, mutta koska kolmen tekstin vertailu tuotti tarpeeksi tuloksia, en ottanut sitä mukaan tutkielmaani.

Opinnäytetyöni tavoitteena on toimia hyödyllisenä tietoperustana eri raamatunkäännösten tulkkauksessa sekä valmiiden viittomakielisten käännösten sulauttamisessa tulkkaukseen. Lisäksi työn kautta on mahdollista saada tietoa ammattitulkkin käyttämisestä tulkkausratkaisuista ja auttaa yhdenmukaistamaan käytäntöjä liittyen Raamatun tekstien tulkkaukseen.

Tulosten yleistettävyyden ei tietenkään ole mahdollista, sillä käytin laadullista tutkimusmenetelmää eli havainnoin yhden tulkin toimintaa suorassa ja valmistelussa simuloidussa tulkkaustilanteessa. Näin ollen esiin tulleet tulkkausratkaisut toimivat ainoastaan esimerkkeinä eri toimintamahdollisuuksista.

2 VIITTOMAKIELINEN RAAMATTU SUOMESSA

Lähes siitä lähtien kun Suomessa on ollut viittomakielinen yhteisö, kirkko on ollut sen toiminnassa vahvasti mukana. Ensimmäiset kosketuspinnat hengellisen työn saralla ovat olleet jo 1700-luvulla, jolloin kuurojen kanssa toimiville opettajille annettiin ohjeita näiden opettamiseen viittomien ja kuvaraamattujen avulla. Myöhemmin 1860-luvulla alkoi yhteistyö Suomen kuurojen yhteisön ja Pietarin kuurojenkoulun kanssa, jossa oli aikaisemmin valmisteltu kirja uskonnollisten aiheiden tulkkauksesta viittomakielelle (Honkkila 2000, 61-62.)

Kuurojen yhteisö oli kuitenkin pitkään ilman omaa pappia. Vuonna 1908 perustettiin ensimmäiset kuurojenpappien virat, jonka johdosta kuurot kykenivät saamaan viittomakielistä sielunhoitoa ja opetusta hengellisistä asioista. Kuurojenpappit toimivat virkansa ohessa ansiokkaasti myös muun muassa tulkkeina ja sosiaalityöntekijöinä. Myöhemmin kuurojenpappien apuun tulivat myös kuurojendiakonissat, joiden tehtävänkuva oli kirkollista virkaa lukuun ottamatta lähes samanlainen. (mt., 62-66)

Kuurojenpappien virkojen perustamisesta asti kuuroille järjestettiin omia jumalanpalveluksia muun muassa Effata-kappelissa Helsingissä (Rantala & Kuusi 2008, 16-22). 1950-luvulta lähtien kuulevat ja kuurot alkoivat kuitenkin osallistua samoihin jumalanpalveluksiin. Kirkolliset toimitukset puhuttiin ja viitottiin samaan aikaan, jolloin viittominenkin tapahtui pitkälti suomen kielen sanajärjestyksen mukaisesti. Yhteiset jumalanpalvelukset toteutettiin siis usein kuulevien ehdoilla ja ne tulkattiin viittomakielelle. Kuurojenpappi Lauri Paunun mielestä tulkatut jumalanpalvelusten eivät antaneet kuitenkaan kuuroille samaa kokemusta kuin viittomakieliset jumalanpalvelukset, vaikka ne mahdollistivatkin kuurojen säännöllisemmän osallistumisen (mt., 50).

Vuonna 1987 järjestettiin ensimmäinen hiljainen eli viittomakielinen, visuaalisuuteen pohjautuva jumalanpalvelus. (Rantala & Kuusi 2008, 46-51; Honkkila 2000, 67.) Tämä tilaisuus oli sysäys myöhemmin vuonna 1990 ensimmäiselle televisioidulle viittomakieliselle jumalanpalvelukselle, jota varten jumalanpalvelustekstit pyrittiin vuonna 1989 Kuurojen kansanopistossa alkaneen viittomakielenopettajien koulutuksen opis-

kelijoiden toimesta kääntämään suomalaiselle viittomakielelle (Kirkkohallitus 2001, 22; Honkkila 2000, 67).

Kuitenkin vielä vuoden 1993 Valamon luostarissa toteutetusta pohjoismaisesta kuurojenpappien kokouksesta luodussa raportissa *”Kirkon ja kuuron kohtaaminen”* (Honkkila 1994) on merkkejä asenteista, jotka liittyvät jumalanpalvelusten tulkkaukseen. Täysin viittomakielisistä jumalanpalveluksista ei puhuta kovin paljon, enemmänkin tulkatuista. Kokouksessa käsiteltiin kuuroutta monesta näkökulmasta ja puheenvuoroissa ilmeni huolta viittomakielisten asemasta kirkollisessa työssä.

Vasta vuosien 1998-2001 viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöstyön ansiosta kuurojen osallistuminen jumalanpalveluksiin on helpottunut huomattavalla tavalla. Tämän lisäksi kuurojen on nyt helpompi ymmärtää, mitä kirkossa viitotaan. Vuosina 2001-2014 valmistettujen viittomakielisten raamatunkäännösten ansiosta Raamattukin aukeaa paremmin viitottuna kuuroille ja uusin vivahtein viittomakieltä ymmärtäville kuuroille.

Käännösten ansiosta myös kirkolliset tulkkaukset ovat helpottuneet. Tulkkien ei enää tarvitse itse valmistaa kaikista raamatun teksteistä etukäteen käännöstä tulkkausten tueksi, vaan he voivat hyödyntää valmiita virallisia viittomakielisiä käännöksiä osana kirkollisia tulkkauksia. Käännösten ja tulkkauksen välinen yhteistyö voi auttaa tulkkausten laadun parantamisessa.

2.1 Käännösten ja tulkkauksen erot

Puhuttaessa käännöksestä ja tulkkauksesta on otettava huomioon näiden kahden käsitteen ero. Tulkkaukset tapahtuvat usein lyhyen aikarajan sisällä ja niitä on yleensä mahdoton korjata suurissa määrin jälkepäin. Käännökseen sen sijaan voidaan käyttää enemmän aikaa ja sitä voidaan korjata ja parannella kunnes se julkaistaan. (Roslöf & Veitonen 2006a, 109.)

Käännöksiä voidaan käyttää apuna tulkkauksessa, jos tulkkauksilanteen aikana tulee esiin lähtötekstin eli tulkattavana olevan tekstin osioita, joille on olemassa virallinen

käännös. Tällaisia tilanteita voivat olla yleensä esimerkiksi jumalanpalvelukset, kirkolliset toimitukset ja teatteritulkkaukset. Lisäksi käännöstä voidaan hyödyntää tulkkauksessa silloin, kun toimeksiannosta on saatu tarpeeksi tietoa etukäteen. Tulkki voi tällöin kääntää valmiiksi tulkattavan materiaalin tai sen osia, ja käyttää tätä käännösmateriaalia tulkkaustilanteessa. (mt., 165.)

Tässä työssä käytetään tulkkauksesta kahdenlaista termiä Roslöfin ja Veitosen (2006b, 165) luoman erottelun mukaan, jotta valmistelemattomat ja valmistellut tulkkaukset voidaan erottaa helpommin toisistaan. *Suora tulkkaus* tarkoittaa sitä, että tulkkausta varten tulkki ei ole luonut tulkkausratkaisuja etukäteen. Hän on kuitenkin voinut tutustua aiheeseen edeltäkäsillä yleisellä tasolla. Sen sijaan *valmisteltu tulkkaus* on nimensä mukaisesti ennakolta valmisteltu. Sitä varten on suunniteltu ainakin joitain tulkkauksen osia tai jos kyseessä on lyhyt tulkkaus, se voi olla kokonaan käsi-kirjoitettu. Apuna tässä tulkki voi hyödyntää esimerkiksi glossausta.

Viittomakielisissä käännöksissä ja tutkimuksissa usein käytetty glossaus on merkintätapa, jossa ”viittomat esitetään suomenkielisten käännösvastineittensa perusmuotoilla, suuraakkosin kirjoitetuilla sanoilla” (Savolainen 200, 192). Esimerkiksi perusviittoma suomenkieliselle sanalle ”paimen” merkitään glosseilla muotoon PAIMEN. Tämä merkintätapa helpottaa käännöksen käyttäjiä myöhemmin hahmottamaan, miten videointia lukuun ottamatta vaikeasti dokumentoitava viittomakielinen käännös tuotetaan. Glosseihin merkitään usein myös viittoman paikka, huulio eli suun muoto viittoman kohdalla, toistot sekä muut kielelliset elementit kuten ilmeet ja katseen käyttö.

2.2 Raamatunkäännökset osana tulkkausta

Kuurojenpappien työn ansioista kuurot kykenivät osallistumaan kuulevien jumalanpalveluksiin jo 1950-luvun alusta alkaen. Sitä ennen kuurot kävivät omissa jumalanpalveluksissaan, joissa hengelliset tekstit viitottiin kuurojenpappin toimesta (Rantala & Kuusi 2008, 50). Virallisia käännöksiä ei kuitenkaan näistä teksteistä ollut olemassa ennen Lauri Paunun, tunnetun kuurojenpappin, vuonna 1937 luoman vahvasti suomenkielisen vaikutuksen alaisen Isä Meidän –rukouksen ja Markuksen evankeliumin

käännöksen käyttöönottoa. (Paunu 1993, 100, 153; Honkkila 2000, 65-67; Vahtola 2010, 13.)

Käännösten käyttö kuitenkin vaihteli kuurojenpappien keskuudessa paljon. Osa viittoit tekstiä suoraan suomen kielen mukaisesti, osa käytti Paunun käännöksiä. Tulkkaus onnistuminen oli myös paljolti kiinni puhujan sanoman selvyyden mukaan (Paunu 1993, 101). 1980-luvun lopulla järjestettiin Turussa kuurojenpappi Eino Savisaaren toimesta ensimmäinen täysin viittomakielinen jumalanpalvelus, joka ei saanut kuitenkaan mieluista vastaanottoa kuurojen ja kuulevien keskuudessa. Viittomakieliset olivat tottuneet vahvasti suomen kielen mukaiseen viittomiseen ja täysin viittomakielinen jumalanpalvelus soti tätä perinnettä vastaan. (Honkkila 2000, 67.)

Hengellisen kielen rekisterikin on kokenut samalla jonkin verran muutoksia viittomakielessä. Aikaisemmin hengellistä kieltä pidettiin selkeästi rajattuna, mutta uusimmissa raamatunkäännöksissä on pääosassa viittomakielisten käyttämä kieli. Arkikielestä käännösten kieli eroaa kuitenkin Jumalaa kunnioittavissa käsimuodoissa osoitettaessa Häneen. (Kuusi 2012, 4.)

Viittomakielisten käyttöoikeus tulkkaukseen mahdollistui vuonna 1979, jolloin Suomessa tuli voimaan vammaispalvelulaki. Tämän ansiosta aloitettiin tulkkipäätös, josta ensimmäiset vuonna 1984 valmistuneet tulkit alkoivat toimia tulkkeina viittomakielisille eri elämän osa-alueilla. (Salmi & Laakso 2005, 280.) Tulkkien avulla viittomakieliset kykenivät osallistumaan mihin tahansa hengelliseen tilaisuuteen, minkä myötä kuurojenpappien ja -diakonisojen työ muuttui.

Virallisten viittomakielisten käännösten puute näkyi kuitenkin kirkollisissa tulkkauksissa. Tulkit tulkkasivat raamatuntekstejä suoraan, sillä auktorisoituja raamatunkäännöksiä ei ollut käytössä (Rantala & Kuusi 2008, 60; Rantala 2010, 197). Nyt kun viralliset käännökset ovat kaikkien käytössä, tilanne on toisenlainen. Käännösten olemassaolo tulisi velvoittaa tulkkeja käyttämään niitä tulkkauksessa. Tämä asettaa tulkeille joitakin haasteita hengellisten tilaisuuksien tulkkauksen suhteen.

Raamatunkäännösten käyttö tulkkauksissa tulisi olla tilanteesta riippumatonta ja edesauttaa tasalaatuista tulkkauksia. Viittomakielentulkin on ennen kaikkea huolehdit-

tava alansa ammattieettisten sääntöjen noudattamisesta, joista yksi määrää tulkin valmistautumaan tehtävään ajoissa ja huolellisesti (Suomen Viittomakielen Tulkit ry 2013). Tämän säännön myötä tulkin on oltava tietoinen virallisista käännöksistä, otettava ne osaksi valmistautumista ja käyttää niitä osana kirkollista tulkkausta. Tämä edellyttää tietenkin, että tulkki on saanut etukäteen materiaalia tulkkaukseen liittyen, josta hän voi selvittää käytettävät raamatuntekstit.

Viittomakielentulkin on myös osattava käännös tulkkaustilanteessa joko ulkoa tai glosseja apuna käyttäen. Jos kyseessä on yksikielinen eli täysin suomenkielinen jumalanpalvelus, käännöksen käytön haastavuus on riippuvainen pitkälti puhujan puhenopeudesta. Kaksikielisessä jumalanpalveluksessa, jossa sekä viitotaan että puhutaan, kuurojenpappi yleensä viittoo raamatuntekstit, jolloin tulkin ei tarvitse opetella käännöstä.

Tulkkaustavat vaihtelevat edelleen. Osa tulkeista käyttää virallisia käännöksiä, osa viittoo suoraan suomen kielen mukaisesti. Tämän tutkielman tavoitteena on näyttää yhden esimerkin avulla, kuinka moninaista raamatuntekstien tulkkaus ja käännösten käyttö tulkkauksessa voi olla, kun mukaan otetaan vielä eri suomenkieliset raamatunkäännökset.

3 RAAMATUNKÄÄNNÖKSET

Raamattu ei ole ainoastaan yksittäinen kirja, vaan monen eri aikakauden kirjoittajan tekstien kokoelma, kirjasto. Siinä on yhteensä 66 kirjaa, jotka on kirjoitettu noin tuhannen vuoden aikana suullisen ja kirjallisen perimätiedon pohjalta. Niistä ensimmäinen osa, Vanha Testamentti, kuvaa maailman luomista ja Israelin kansan historiaa ja jälkimmäinen, Uusi Testamentti, Jeesuksen elämää ja sen jälkeistä aikaa. (Drane 1996, 1).

Koska koko Raamatun tai monen raamatuntekstin tutkiminen samanaikaisesti opinnäytetyön tavoitteen näkökulmasta olisi liian laaja, päätin yhdessä tilaajan ja opinnäytetyön ohjaajani kanssa rajata käsiteltävän raamatuntekstin yhteen lukuun. Valitse-

mani teksti on kuningas Daavidin luoma psalmi 23 eli niin sanottu Paimenpsalmi, jonka tuttuja alkusanoja ”Herra on minun paimeneni” ja koko psalmia muutenkin pidetään maailman tunnetuimpana psalmina (Neufeld 2009). Tämän simuloidussa tulkkaustilanteessa käytetyn lähtötekstin erot eri suomenkielisten raamatunkäännösten välillä ovat huomattavat, mikä edesauttoi tulkkausratkaisujen erojen ja yhtäläisyyksien analysointia. Lähtötekstistä eli psalmista 23 on kerrottu tarkemmin luvussa 4.1.2 Lähtötekstin kuvaus.

Tähän väliin haluan mainita, etten pyrkinyt tekemään erotusta oikean ja väärän suomenkielisen käännöksen välillä, sikäli mikäli se olisi edes mahdollista. Sen sijaan toetan, että mielestäni käännökset yhdessä toimivat parhaana apuvälineenä kokonaisuuden ymmärtämisen kannalta. Aina kun on kyse käännöksestä, niiden käyttäjien mielipide vaikuttaa käännösten käyttöön ja siksi on erinomaista, että suomea ymmärtävillä on valittavanaan oma suosikki monesta vaihtoehdosta. Alla on lyhyt esittely kustakin raamatunkäännöksestä. Psalmiin 23 viittomakielisen käännöksen glossit ja suomenkieliset käännökset ovat myös liitteenä opinnäytetyöni lopussa.

3.1 Vanha Kirkkoraamattu

Kahdesta eri aikaan käännetystä osasta koostuva Pyhä Raamattu eli Vanha Kirkkoraamattu on kolmanneksi vanhin suomenkielinen koko Raamatun käännös. Sen Vanha Testamentti, ja sitä kautta myös opinnäytteessä käytetty psalmin 23 teksti on julkaistu vuonna 1933 ja Uusi Testamentti vuonna 1938 (Vanha Kirkkoraamattu 1938, 1). Yli 80 vuotta kestänyttä käännöstyötä varten vuonna 1886 perustettu viimeisin komitea pyrki tieteelliseen tarkkuuteen ja lähtötekstille uskollisuuteen siten, että vanha ja tyylikäs kirkollinen kieli säilyisi käännöksessä (Bruce 1984, 331-336).

Vanha Kirkkoraamattu -sanaparia on käytetty myös vuoden 1776 Bibliasta, mutta nykyään termiä käytetään vuoden 1933/38-käännöksestä, sillä se on syrjäyttänyt aikaisemmat käännösversiot. Vanha Kirkkoraamattu oli pitkään Suomen evankelisluterilaisen kirkon käytetyin käännös, kunnes Uusi Kirkkoraamattu otettiin pääosin sen tilalle. Vanha Kirkkoraamattu on silti edelleen säännöllisessä käytössä varsinkin evankelisluterilaisen herätysliikkeissä ja vapaissa suunnissa.

3.2 Uusi Kirkkoraamattu

Uusi Kirkkoraamattu on evankelis-luterilaisen kirkon käyttämä vuonna 1992 hyväksytty raamatunkäännös. Käännöstä varten kirkolliskokous asetti vuonna 1973 komitean, jonka tavoitteena oli luoda selkeä, luonteva ja ensisijaisesti Raamatun tekstien sisällön lukijalle välittävä käännös. Käännöstyöhön osallistui asiantuntijoita eri kirkkokunnista. (Uusi Kirkkoraamattu 1992, 340.)

Uusi Kirkkoraamattu syrjäytti Vanhan Kirkkoraamatun evankelis-luterilaisen kirkon käytössä saaden siltä nimen Pyhä Raamattu, mutta molempien tavoite on silti edelleen sama: ”välittää Jumalan sana kielellä, jota jokainen suomalainen ymmärtää.” (mt., 341). Vuoden 1992 käännös toimi lähtötekstinä viittomakielisen raamatunkäännöksen valmistuksessa (Uusimäki & Sandholm 2007).

3.3 Raamattu Kansalle -käännös

Suomenkielisen Raamatun uusin käännös, Raamattu Kansalle -käännös, on luotu Raamattu Kansalle ry:n johdolla yhteistyössä eri seurakuntien jäsenten kanssa. Sen valmistamisen tavoitteena oli saada aikaan alkutekstejä ja sanavastaavuutta kunnioittava eli dynaaminen käännös (Raamattu Kansalle ry 2013).

Uuden Testamentin tarkistettu painos ja Psalmit julkaistiin vuonna 2009. Lopullinen käännösversio julkaistiin vuoden 2012 kesäkuussa. (Raamattu Kansalle ry 2013) Käännös on nykyisin käytössä pääosin vapaissa suunnissa, joten se ei korvaa evankelis-luterilaisen kirkon käyttämää vuoden 1992 suomennosta.

3.4 Virallinen viittomakielinen raamatunkäännös

Viittomakieltä käyttävien oikeus saada palveluja omalla äidinkielellään lisättiin perustuslakiin vuonna 1995. Tämä tapahtuma toimi yhtenä virikkeenä kirkollisten tekstien kääntämiseksi suomalaiselle viittomakielelle. Kirkkohallitus ryhtyi kirkolliskokouksen antaman toimeksiannon pohjalta toimenpiteisiin luodakseen aluksi viittomakielisen

kirkkokäsikirjan ja projektin sihteeriksi valittiin Irma Frondelius. Tuolloin aloitti toimintansa myös käännöstyöryhmä Jaana Aaltosen johdolla. (Vahtola 2010, 8-9.)

Kirkolliskokous siis päätti vuonna 1998, että jumalanpalveluksien ydintekstit ja 10 käskyä käännetään viittomakielelle. Tämän katsotaan olevan viittomakielisten virallisten käännösten valmistelutyön alku. Myöhemmin vuonna 2001 julkaistiin ensimmäinen käännöstyö, Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 1, joka sisälsi mm. Isä Meidän -rukouksen, käskyt sekä uskontunnustuksen. (mt., 9-10.)

Ensimmäinen kääntäjän virka perustettiin raamatunkäännöstyötä varten vuonna 2002 ja siihen valittiin Tomas Uusimäki. Hänen työnsä huomattiin kuitenkin sen verran raskaaksi, että päätettiin perustaa myös toinen kääntäjän virka. Tähän virkaan valittiin vuonna 2005 Tarja Sandholm. Koko käännösprosessin ajan käännöstyöryhmä oli yhteistyössä kirkon koulutuskeskuksen raamattukouluttajien kanssa raamattutiedollisen tuntemuksen tarpeen vuoksi. (Vahtola 2010, 10-11.)

Ensimmäinen käännetty evankeliumi oli Luukkaan evankeliumi, joka hyväksyttiin toukokuussa 2007. Sen kääntämisessä pyrittiin luomaan ”elävä, toimiva ja viittomakielelle luonteenomainen kulttuurikäänös, joka välittää mahdollisimman tarkasti tekstin asiasisällön kohdekielen ilmaisutapoja hyödyntäen”. Samaa periaatetta noudatettiin myös evankeliumin käännöstä heti seuranneessa viittomakielisen messun kääntämisessä, nimeltään Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 2. (mt., 11.)

Myöhemmin vuonna 2009 julkaistiin myös käännökset evankeliumikirjasta (Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 3) ja Johanneksen evankeliumista (2011) (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Sakasti-palvelu 2013). Evankeliumikirja sisältää kullakin kirkollisella ajanjaksolla käytetyt raamatuntekstit, joihin kuuluu myös tässä opinnäytetyössä käytetty psalmin 23 viittomakielinen käännös. Kirkolliskokous hyväksyi 8.2.2009 tämän käännöksen, jonka käännöstyöryhmään kuuluivat puheenjohtaja rovasti Reijo Mattilan ja sihteeri Riitta Kuusen lisäksi Annukka Hiekkänen, Elina Jokipaltio, Aliisa Lehtonen ja Pia Taalas (Uusimäki & Sandholm 2009, 1).

Vuonna 2014 päättyneestä viittomakielisten kirkollisten kirjojen käännöstyöstä voidaan todeta, että sen lopputuloksena on luonteikas liturgia, joka antaa viittomakielisil-

le yhteisöllisyyden kokemuksen ja mahdollisuuden palvella Jumalaa omalla äidinkielellään. Valmiit käännökset rohkaisevat lisäksi viittomakielisiä viittomaan raamatuntekstejä ja rukouksia yhdessä. (Vahtola 2010, 11.) Käännökset ovat saaneet myös tunnustusta kansainvälisissä käännöskonferensseissa käännösten palautteenkeruusta ja vuonna 2012 viittomakielisen Raamatun kääntäjät saivat Vuoden viittomakieliteko –palkinnon (Kuusi 2012, 8).

3.5 Suomenkielisten käännösten eroja ja yhteneväisyyksiä

Analysoidessani ja vertaillessani psalmin 23 suomenkielisiä käännösversioita jakeittain huomasin niiden eroavan toisistaan neljällä tavalla. Ensinnäkin niissä käytetään paikoitellen täysin eri sanoja ja jopa lauseita kuvaamaan samaa asiaa. Sanojen eroavaisuudesta esimerkkitapaus on jae 6, jossa jokaisen käännösversion ensimmäinen mainittu ominaisuus on hyvyys, mutta sitä seuraava on jokaisessa käännöksessä eri tavalla ilmaistu. Jakeessa käytetyt sanat ”laupeus” (1933), ”rakkautesi” (1992) ja ”armo” (2012) ovat keskenään täysin erilaiset.

Käännösversioissa on myös selkeästi erilaisia lauseita. Vanha Kirkkoraamattu ilmaisee jakeen 4 loppuosan ”sinun vitsasi ja sauvasi minua lohduttavat”, jota lähimpänä on Raamattu Kansalle -käännös, jonka mukaan ”sinun väkevä kätesi ja paimensauvasi lohduttavat minua”. Uuden Kirkkoraamatun versio jakeen loppuosasta on ”sinä suojelet minua kädelläsi, johdatat paimensauvallasi”. Eroavaisuudet ovat siis jopa melko suuria, mikä luo varmasti haasteita virallisen viittomakielisen käännöksen käyttöön tulkkauksessa.

Toiseksi huomattavin eroavaisuus oli sijamuotojen käyttö. Kun Uuden Kirkkoraamatun mukaan jakeessa 3 Herra johdattaa ”oikeaa tietä”, Vanha Kirkkoraamattu kertoo Hänen johtavan ”oikealle tielle”. Raamattu Kansalle käännös ilmaisee johdatuksen tapahtuvan ”vanhurskauden teillä”. Tässä esimerkissä eroavaisuus näiden kolmen kohdalla on selkeä, mutta myös pienempiä eroja on huomattavissa. Esimerkiksi jakeessa 2 Raamattu Kansalle käännöksen mukaan psalmin kirjoittaja viedään ”vetten äärelle”, Uudessa Kirkkoraamatussa ”vetten ääreen” ja Vanhassa Kirkkoraamatussa ”vetten tykö”.

Kolmanneksi eroavaisuudeksi havaitsin virkerakenteen ja sanajärjestyksen. Kaikissa käännösversioissa käytetään pitkiä virkkeitä, mutta joitakin eroavaisuuksia löytyy silti. Esimerkiksi jae 4 on Vanhassa Kirkkoraamatusta kokonaisuudessaan yksi virke, mutta muissa käännöksissä se on jaettu kahdeksi virkkeeksi. Uusi Kirkkoraamattu ilmaisee jakeen 3 yhtenä virkkeenä muiden käännösten jakaessa sen kahteen lauseeseen. Varsinkin Uusi Kirkkoraamattu muotoilee myös sanajärjestyksestä enemmän muihin käännöksiin verrattuna. Esimerkiksi jakeessa 2 muut käännökset mainitsevat ensin paikan, johon Herra johtaa, mutta Uudessa Kirkkoraamatusta johtaminen mainitaan ennen paikkaa.

Neljäs eroavaisuus ovat poistot ja lisäykset. Uuden Kirkkoraamatun käännöksestä on jätetty omistussana ”minun” pois pariin kertaan jakeesta 5 kohdista, jossa sana esiintyy muissa käännöksissä. Omistusmuoto ilmenee kuitenkin tässä jakeessa objektin omistusliitteen kautta. Samassa käännöksessä on jätetty myös pois jakeen 2 veden laatua kuvaava sana, joka on Vanhassa Kirkkoraamatusta kuvattu sanoilla ”virvoittavien” ja Raamattu Kansalle -käännöksessä sanoilla ”tyynten”. Uuteen Kirkkoraamattuun on myös lisätty joitakin sanoja, joita ei löydy muista käännösversioista. Nämä sanat ovat jakeen 3 Herran nimen ”kunnia” ja jakeen 5 ”tuoksuva” öljy.

Vaikka eroavaisuuksia löytyykin melko paljon käännösten välillä, niillä on myös paljon yhteistä. Kaikissa käännöksissä psalmi 23 alkaa ja loppuu johdantosanoja lukuun ottamatta täsmälleen samoilla sanoilla. Täsmälleen samoja kohtia on myös keskellä psalmia jakeissa 3 ja 4. Suomenkielisten raamatuntekstien yhteneväisyyksien määrä oli kuitenkin eroavaisuuksien määrää pienempi.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA MENETELMÄT

Tutkiessani aihetta löysin toisen lähes samanlaisen, Kirsi Kauniston ja Anna Piutusen tekemän opinnäytetyön, joka on valmistunut Diakonia-ammattikorkeakoulusta keuhäl- lä 2011. Työssä, jonka aihe on ”Viittomakielinen kirkkokäsikirja tulkin työssä”, tutkit- tiin, miten paljon tulkit käyttävät virallisia kirkkokäsikirjan käännöksiä ja miten he ko- kevat niiden käytön tulkkaustilanteissa. (Kaunisto & Piutunen, 2011.)

Oman aiheeni rajausta helpotti aikaisempaan tutkielmaan nähden se, ettei Raamatun tulkkauksesta oltu tehty aikaisemmin opinnäytetyötä. En pyrkinyt työssäni siis tutkiemaan uudelleen sitä, miten paljon tulkit käyttävät virallisia kirkkokäsikirjan käännöksiä, vaan sitä, miten raamatuntekstejä tulkitaan. Tämä tarkoittaa sitä, että keskityin kirkkokäsikirjan käännösten sijaan virallisiin raamatunkäännöksiin. Näiden kahden erona on se, että kirkkokäsikirjan tekstit ovat vain osia raamatunteksteistä, ja niitä käytetään pääasiassa Suomen evankelisluterilaisen kirkon jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa. Raamatuntekstejä käytetään edellä mainittujen lisäksi saarnoissa.

Aiheesta teki haastavan se, että puhtaasti Raamatun tulkkauksesta ei löytynyt suoraan lähdekirjallisuutta, vaan oli sovellettava tietyiltä osin yleistason hengellisen tulkituksen teoretista tietoa ja hyödynnettävä itse tuotettua materiaalia. Tämän vuoksi järjestin simuloitun tulkkauksilanteen, jonka aikana hengellisiä tulkittauksia paljon tehnyt viittomakielentulkki tulkkasi raamatuntekstejä videolle. Raamatunkäännösten suuren määrän johtuen käytin simuloitussa tulkkauksilanteessa ainoastaan psalmin 23 tekstiä, jonka pohjalta tarkastelin molempia tutkimuskysymyksiä.

Työelämäohjaajani Riitta Kuusi on tehnyt aikaisemminkin yhteistyötä eri tahojen kanssa. Hän oli harmissaan siitä, että liturgisten tekstien käännöksiä painotetaan viittomakielentulkinnon koulutuksessa enemmän kuin raamatuntekstejä. Siksi Kirkkohallitus oli halukas kuulemaan, miten nimenomaan raamatuntekstit tulkitaan ja kuinka paljon tuota virallista materiaalia käytetään apuna tulkittauksessa.

Tilaja oli myös kiinnostunut kuulemaan simuloitussa tilanteissa esiin tulleista asioista, joissa on kehitettävää. Kaiken kaikkiaan Kirkkohallitus oli halukas tietämään, miten viralliset käännökset on otettu vastaan kentällä ja mikä on niiden käytännön arvo ja käyttöaste. Opinnäytetyössäni vastaan tähän kysymykseen simuloitun tulkkauksilanteen ja tulkin haastattelun perusteella.

Saatuani tilaajan opinnäytetyölleni aloin suunnittelemaan simuloitua tulkkauksilannetta ja haastattelua sekä pyysin kuurojenpappi Seppo Laukkasta äänittämään psalmin 23 tekstit. Äänitteen avulla olin suunnitellut järjestää simuloitun tulkkauksilanteen ja varmistaa alkutekstin samanlaisuuden kaikissa tulkittauksissa.

Simuloituilla tulkkauksilla tai tulkkaustilanteella viitataan tässä työssä keinotekoiseen, itse luotuun tilanteeseen, jossa viittomakielentulkki tulkkasi suomenkieliset psalmin 23 raamatuntekstit videolle. Kyseessä ei siis ole autenttinen eli aito tilanne, vaan tulkki on voinut käyttää tulkkauksiin ja niiden kuvauksiin rajattoman määrän aikaa ja viittoa kuvaukset tarvittaessa uudestaan. Simuloidut tulkkaukset eivät ole verrannollisia aitoihin tilanteisiin, mutta niistä saadut tulokset ovat hyödyllistä aineistoa raamatuntulkkaukseen liittyvän ilmiön tarkastelussa.

Erityistutkimusmenetelmiin kuuluvan simuloitujen tulkkausten valinta tutkimusmenetelmäksi tuntui luontevimmalta, koska muuten kerättävä tutkimusaineisto olisi kasvanut liian mittavaksi opinnäytetyön laajuuden kannalta. Simulointi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla pyritään selittämään sosiaalisten prosessien mekanismeja. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että aidon tilanteen jäljitelmässä eli simuloinnissa rajataan pois kaikki muuttuvat tekijät ja pyritään hakemaan eräänlaisia toimintateorioita yksittäistapaukselle. Tiettyyn sosiaaliseen malliin simuloinnin avulla ei ole tarkoituskaan päästä. (Gilbert 1996, 448-449.)

Valitsin simuloinnin tutkimusmenetelmäksi siksi, että samanlaisen materiaalin kerääminen eri viittomakielelle tulkatuista tilaisuuksista niiden analysointia varten olisi ollut vaikeasti toteutettavissa. Toiseksi valtavan materiaalmäärän analysointi olisi vienyt niin paljon aikaa, että työn laajuus olisi kasvanut liikaa. Opinnäytetyössä ei myöskään pyritty eikä olisi voitu pyrkiä yleistettävyyteen vaikka materiaalia olisi ollut paljonkin.

4.1 Simuloitu tulkkaustilanne

Tämän tutkielman yksi tärkeä osa-alue analysoitavan primaarisen eli ensisijaisen tutkimusmateriaalin keräämiseksi oli simuloitu tulkkaustilanne, jossa yksi viittomakielentulkki teki suoran ja valmistellun tulkkauksen etukäteen äänitetyistä, aikaisemmin mainitsemistani kolmesta raamatuntekstistä. Valitettavasti äänitystä ei kuitenkaan ollut mahdollista käyttää simuloituissa tulkkaustilanteissa, sillä tulkkaus tapahtui tulkin mukana olleen harjoittelijan lukemasta raamatuntekstistä.

Kuten viittomakielentulkin ammattieettisissä säännöissä sanotaan, tulkin pitää enakkoon valmistautua tulkkaukseen, joten simuloidussa tulkkauksilanteessa käytetyt materiaalit toimitettiin koehenkilölle 5 päivää ennen simuloitua tilannetta (Suomen Viittomakielen Tulkit ry 2013). Ennakkomateriaalit lähetettiin sähköpostitse tulkille ja ne sisälsivät eri käännösversioiden psalmin 23 suomenkieliset äänitykset sekä haastattelukysymykset.

Tilanne videoitiin tulkin suostumuksella myöhempää havainnointia varten. Kaikki tuotettu materiaali on luottamuksellista, joten tutkimusmateriaalit sisältäen simuloitun tulkkauksen videot sekä niistä valmistetut ja analysoidut glossit eivät ole opinnäytetyöni liitteenä.

4.1.1 Tilanteen kuvaus ja koehenkilö

Simuloidut tulkkaukset toteutettiin Vanhan ja Uuden Kirkkoraamatun sekä Raamattu Kansalle -käännöksen pohjalta maaliskuussa 2014. Tilanne toteutettiin siten, että tulkki videoi harjoittelijansa kanssa ensin suoran psalmin 23 raamatuntekstien tulkkauksen ja tämän jälkeen samat tekstit valmistautumisen pohjalta. Suoraa tulkkausta varten hän ei siis tehnyt mitään valmisteluja. Kuvausta ennen tulkki oli valmistautunut tulkkaukseen 3 tuntia harjoittelijan kanssa. Tästä ajasta ja itse tulkkauksen toteuttamisesta maksoin tulkille asianmukaisen palkan.

Sain simuloitun tulkkauksilanteen jälkeen videomateriaalin postitse kolme viikkoa ennen opinnäytetyön päättöseminaariversion palautusta. Tämän jälkeen aloitin tekstianalyysin, josta lisää myöhemmin luvussa 5 Analyysin tulokset.

Simuloidussa tulkkauksilanteessa oli mukana yksi viittomakielentulkki, joka tulkkasi kunkin psalmin 23 tekstin kahteen kertaan, suoraan ilman valmisteluja sekä valmisteltuna. Koehenkilöksi valittiin tulkki, joka oli tehnyt urallaan hengellisiä tulkkauksia pitkän aikaa.

4.1.2 Lähtötekstin kuvaus

Simuloidussa tulkkaustilanteessa käytetty lähtöteksti on kuningas Daavidin luultavasti luoma laulu eli niin sanottu Paimenpsalmi, joka löytyy suomenkielisestä Raamatusta Psalmien kirjan luvusta 23. Tässä tutkielmassa siihen viitataan lyhyesti psalmi 23:na, jolla tarkoitetaan koko lukua. Psalmi on saanut nimensä sen vertauskuvasta, jossa Daavid kuvaa Jumalaa omana Paimenenaan, ja se kuuluu ylistys- ja kiitospsalmeihin, joiden tarkoitus on tuoda kunniaa Israelin Jumalalle (Mears 1953, 188; 193-194). Kuningas Daavid hallitsi Israelia vuosina 1011-970 eKr. ja vaikutti paljon kansan hengelliseen ja kansalliseen historiaan. Hän toimi paimenena ennen hallintakauttaan pienessä Betlehemin kylässä ja sepitti jo tuolloin monia psalmeja, jotka myöhemmin koottiin yhteen muiden laulujen kanssa samaan kirjaan, Psalmien kirjaan (Payne 1993, 8-9; Mears 1953, 117-119.) Niistä yksi on lähtötekstin psalmi 23.

Psalmi 23 alkaa sanoilla: ”Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu.” Psalmia ja varsinkin sen alkusanoja on siteerattu monesti niin kirjallisuudessa kuin elokuvissa ja suurmiesten puheissakin, ja ne ovat rohkaisseet monia kautta aikain vaikeissa ja herkissä tilanteissa kuten sodissa ja hautajaisissa (Neufeld 2009). Psalmi teksti kuvaa läheisellä tavalla suuren Paimenen eli Jumalan huolenpitoa lampaistaan (Mears 1953, 191). Lampailla tarkoitetaan ihmisiä, mikä perustuu Jeesuksen vertauskuvallisiin sanoihin: ”Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä lammasten edestä.” (Johanneksen evankeliumi 10:11).

Psalmin 23 tekstiä käytetään evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalveluksissa Pääsiäisjaksolla 2. sunnuntaina pääsiäisestä lukien. Sitä käytetään myös hautajaisissa hautaan siunaamisen yhteydessä. (Uusimäki & Sandholm 2009, 7.) Tarja Sandholmin mukaan (Kuusi 2012, 3) juuri psalmit olivat vaikeimpia käännettäviä niiden suurien vertauskuvien määrän vuoksi.

Raamatuissa kansainvälisestikin psalmi 23 on jaettu kuuteen jakeeseen eli luvun pienempään osaan. Tätä jakoa ei ollut kuitenkaan alkuperäisessä psalmissa, vaan se oli alun perin yksi kokonaisuus. Jaeryhmittelyä on käytetty tässä työssä perusteena käännösten ja tulkkausten vertailulle siten, että jokainen jae tai virke on analysoitu erikseen kunkin suomenkielisen raamatun tekstin tulkkauksen kohdalla.

4.2 Haastattelu

Jotta sain arvokasta tietoa tulkin ennakkovalmistautumisesta, haastattelin häntä sähköpostitse puolistrukturoidussa yksilöhaastattelussa. Haastattelussa kysyin kaksi avointa kysymystä: miten valmistauduit tulkkaukseen ja miksi valitsit juuri ne ratkaisut, jotka toteutit tulkkauksessa? Näin sain tietooni sen, millä tavoin tulkki valmistautui tulkkamaan toisistaan hieman eroavia tekstejä ja sen, mikä oli perustana niille valinnoille, joita tulkki teki tulkatessaan.

Kysymys virallisen viittomakielisen käännöksen käytöstä valmistautumisessa jätettiin haastattelusta tarkoituksella pois, jotta se ei vaikuttaisi tulkin tekemiin tulkkauksratkaisuihin. Tulkilta ei myöskään kysytty jälkeempään virallisen käännöksen käytöstä. Analysoin siis tulkin valmistautumista ainoastaan niiden todellisten vastausten pohjalta, jotka hän antoi haastattelussa.

Tulkki vastasi kyselyyni kirjallisesti ja lähetti vastaukset yhdessä videomateriaalin kanssa minulle. Haastattelun tuloksista voi lukea luvussa 6 Haastattelun tulokset.

5 ANALYYSIN TULOKSET

Simuloitu tulkkauksutilanne oli ainutlaatuinen tapa huomioida tulkin tulkkauksratkaisuja tilanteessa, jossa käytettiin kolmea eri raamatunkäännöstä. Sekä suora että valmisteltu tulkkaukset toteutettiin Vanhan ja Uuden Kirkkoraamatun sekä Raamattu Kansalle -käännöksen pohjalta. Suoritin tulkkauksien glossauksen Microsoft Excel -laskentataulukko-ohjelmalla niiden keskinäistä vertailua varten. Ohjelma oli hyödyllinen tässä tehtävässä ja sen ansiosta työn haastavuus ei ollut niin suuri kuin mitä se olisi ollut esimerkiksi käsin tehtynä.

Tässä luvussa tarkastelen lähemmin, minkä lähtötekstin kohdalla tulkki käytti virallista viittomakielistä raamatunkäännöstä sekä miten suora ja valmisteltu tulkkaukset erosivat toisistaan eri suomenkielisten raamatunkäännösten tulkkauksissa.

5.1 Virallisen viittomakielisen raamatunkäännöksen käyttö

Tulkkauksia vertaillessa tarkastelin virallisen viittomakielisen raamatunkäännöksen käyttöä tulkkauksessa kunkin tulkatun tekstin kohdalla. Tämä tapahtui siten, että merkitsin kunkin simuloitujen tulkkausten glosseihin paikat, joissa on selkeästi käytetty virallista viittomakielistä käännöstä, mutta hyväksyin ainoastaan täyden yhtenevyyden sekä glosseissa että paikan ja liikkeen sekä huulion ja katseiden kohdalla.

Tulkki oli myös tulkannut jokaisen tekstin alkuun, mistä suomenkielisestä raamatun tekstistä on kyse sekä psalmin alkusanat, mutta koska näitä ei ole virallisessa viittomakielisessä käännöksessä, jätin nämä kohdat vertailun ulkopuolelle.

Ensimmäisenä tarkastelun kohteena oli Vanhan Kirkkoraamatun psalmin 23 raamatun tekstin suora tulkkaus. Tämän tulkkausten kohdalla tulkki ei käyttänyt täysin virallista viittomakielistä käännöstä, mutta joitakin sen osia tulkki käytti esimerkiksi heti psalmin alussa. Vanhan Kirkkoraamatun valmistettu tulkkaus sisälsi myös joitain kohtia, jotka olivat virallisen viittomakielisen käännöksen kanssa pääosin samanlaisia. Virallista viittomakielistä käännöstä ei kuitenkaan käytetty täysin tässä tulkkauksessa.

Uuden Kirkkoraamatun suora tulkkaus sisälsi kyllä muita enemmän virallisen viittomakielisen käännöksen osia, mutta koska vastaavuus ei ollut täydellinen, on todettava, että virallista viittomakielistä käännöstä ei käytetty myöskään tämän tulkkausten kohdalla. Valmistellusta Uuden Kirkkoraamatun tulkkauksesta voidaan mainita samaa kuin saman tekstin suorasta tulkkauksesta. Vaikka täsmäviä kohtia virallisen viittomakielisen käännöksen kanssa oli melko paljon, niiden käyttö oli liian vähäistä, jotta vastaavuus virallisen viittomakielisen käännöksen kanssa olisi ollut täydellinen.

Suora Raamattu Kansalle -käännöksen tulkkaus oli virallisen viittomakielisen käännöksen käytön suhteen muiden edeltäjiensä linjoilla. Virallista viittomakielistä käännöstä ei käytetty tämän tekstin kohdalla juuri lainkaan. Valmistettu Raamattu Kansalle -käännös ei myöskään tuonut poikkeusta virallisen viittomakielisen käännöksen käyttöön simuloituissa tulkkauksissa. Itse asiassa tämän tulkkausten kohdalla vastaavuus virallisen käännöksen kanssa oli simuloituista tulkkauksista kaikkein vähäisintä.

Kaiken kaikkiaan virallisen viittomakielisen raamatunkäännöksen käyttö oli vähäistä. Osittaista käyttöä simuloituissa tulkkauksissa oli toki huomattavissa, mutta koska tämän opinnäytetyön tavoite oli tutkia ainoastaan, missä suomenkielisissä psalmin 23 raamatunkäännöksissä tulkki käyttää virallista viittomakielistä käännöstä simuloituissa tulkkaustilanteissa, voidaan tulosten pohjalta todeta, että virallista viittomakielistä käännöstä ei käytetty simuloituissa tulkkauksissa täysin minkään raamatuntekstin simuloitussa tulkkauksessa.

Vaikka virallista viittomakielistä käännöstä ei siis käytetty simuloituissa tulkkauksissa, käännöksen ja tulkkausten yhtenevien kohtien suhteen on huomattavaa, että ne ovat pääosin niitä kohtia, joissa myös suomenkieliset psalmin 23 eri raamatunkäännösten tekstit ovat keskenään samanlaiset.

5.2 Suomenkielisten raamatunkäännösten vaikutus tulkkaukseen

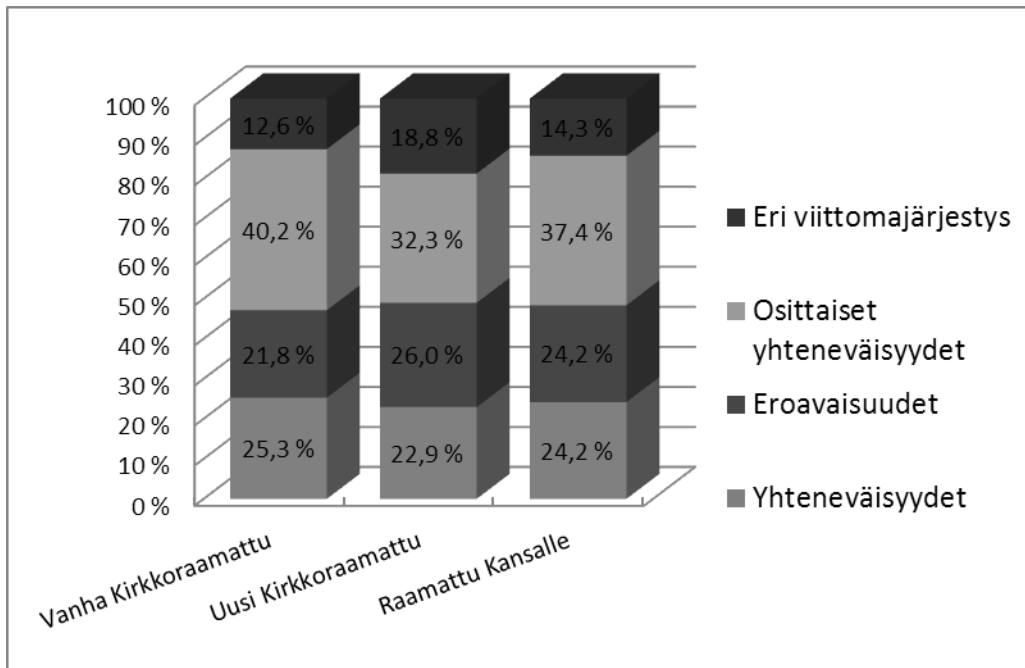
Toinen tutkimuskysymyksen liittyi valmistautumisen merkitykseen tulkkausten mahdollisissa eroissa, joita ei kuitenkaan oletettu etukäteen tulkkausten välillä olevan. Näitä eroavaisuuksia kuitenkin löytyi, joten käsittelen seuraavaksi suorat ja valmistellut tulkkaukset erikseen, jotta mainitut valmistautumisen luomat erot tulevat selkeämmin esiin. Haastattelujen pohjalta pohdin myöhemmin valmistautumisen merkitystä näihin eroihin sekä ilmenneisiin yhteneväisyyksiin.

Vanhan Kirkkoraamatun teksti eroaa yhdessä Raamattu Kansalle -käännöksen kanssa viittomakielisen raamatunkäännöksen pohjana olleesta Uuden Kirkkoraamatun tekstistä siinä määrin, että suoraa vertailua ei voida tehdä, mutta eroja ja yhtäläisyyksiä tarkastellaan tässä työssä niiltä osin kuin niitä on havaittavissa. Vertailu on toteutettu suorien ja valmisteltujen tulkkausten sekä eri käännösversioiden tulkkausten välillä suomenkielisten raamatunkäännösten kappalejaon sekä virallisen viittomakielisen käännöksen tauotusten pohjalta. Apuna on käytetty myös aikaisemmin tässä työssä esittelemääni suomenkielisten raamatuntekstien vertailua (ks. 3.5 Eroja ja yhteneväisyyksiä).

Analysoituani kunkin tulkkauksen vertasin suoria tulkkauksia ja valmisteltuja tulkkauksia kummankin ryhmän sisällä toisiinsa. Tämä järjestys oli tärkeä siksi, että ryhmien vertaaminen toisiinsa oli helpompaa sen jälkeen, kun ne oli ensin vertailtu keskenään ryhmän sisällä. Suoritin vertailun tulkkauksen glossien pohjalta, jotka olin tehnyt tulkkauksista sisältäen viittomakielisen glossin, liikkeen ja paikan merkinnät, huulion, toistomerkinnot sekä muut tiedot kuten katseet ja ilmeet. Vertasin kaikkia glosseja keskenään listaamalla täydet eli kaikkien tulkkauksen väliset sekä osittaiset eli vain kahden tulkkauksen väliset yhteneväisyydet ja eroavaisuudet. Eroavaisuuksiksi lasinkin osittaisten yhteneväisyyksien lisäksi myös ne kohdat, joissa viittomajärjestys oli erilainen.

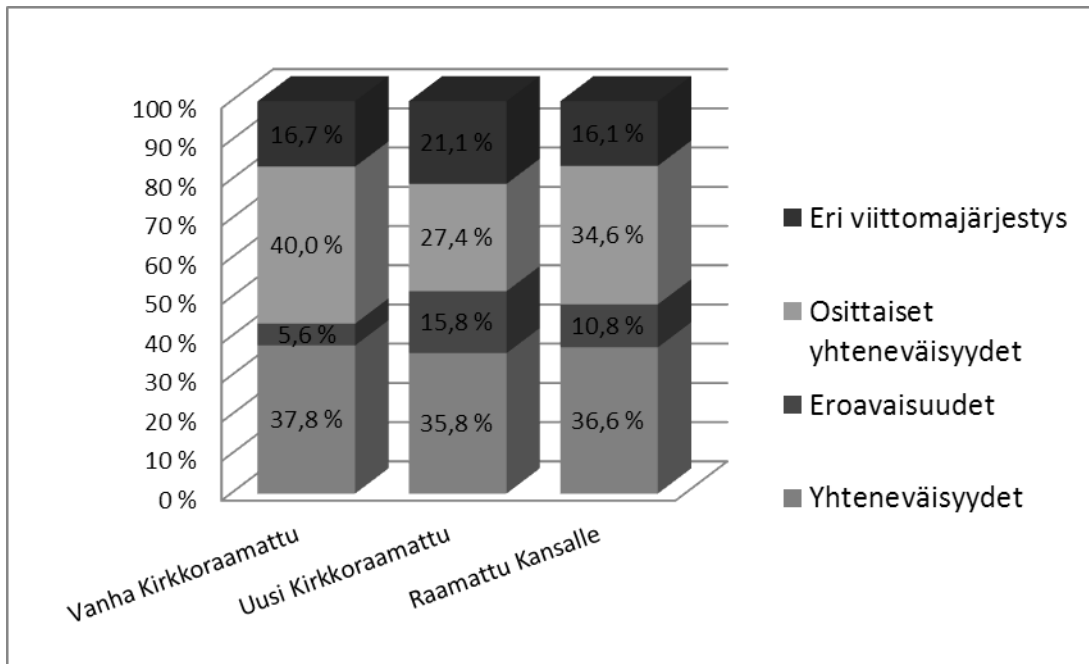
Lopuksi vertasin suoria ja valmisteltuja tulkkauksia keskenään käyttäen apuna JOS-kaavaa, jonka avulla kone tuotti automaattisesti kunkin glossin viereiseen laskentataulukon kenttään joko positiivisen tai negatiivisen arvon sen mukaan, täsmäsivätkö suoran ja valmistellun tulkkauksen glossit.

Vertailussa kävi ilmi, että kaikista suorista tulkkauksista reilu kolme neljäsosaa eli 77,8% ei täsmännyt toistensa kanssa kun taas valmisteltujen tulkkauksen välillä eroavaisuus oli 64,6%. Täsmänneitä tulkkauksen osia oli siis suorissa tulkkauksissa 22,2% ja valmistelluissa tulkkauksissa 35,4%. Eroavaisuuksiin laskettua osittaista yhteneväisyyttä tulkkauksen välillä oli keskimäärin 35,6% ja viittomajärjestyksestä johtunutta eroavaisuutta keskimäärin 16,6%. Tulokset ovat nähtävissä kuvioissa 1-3.

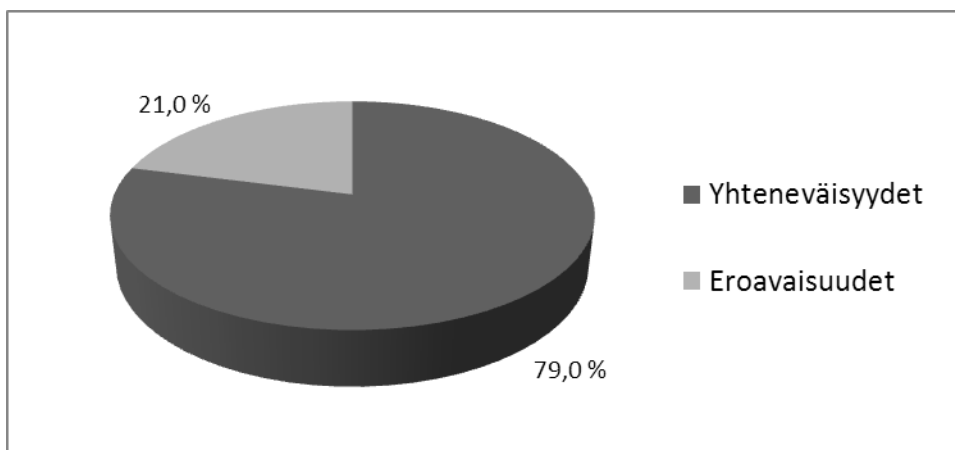
KUVIO 1. Suorien tulkkausten vertailu.

Kuviosta 1 voidaan nähdä, että vaikka täydellistä yhteneväisyyttä on lähes yhtä paljon kaikkien käännösten suorissa tulkkauksissa, Uuden Kirkkoraamatun tekstin tulkkaus eroaa eniten muista tulkkauksista sekä viittomajärjestyksessään että viittomavainnoissaan. Vanhan Kirkkoraamatun tekstin tulkkaus sen sijaan on muihin tulkkauksiin nähden eniten osittain yhteneväinen. Raamattu Kansalle -käännöksen suorassa tulkkauksessa ei ole huomattavissa suuria eroja muihin tulkkauksiin nähden.

KUVIO 2. Valmisteltujen tulkkausten vertailu.

Valmisteltujen tulkkausten tulokset näkyvät kuviossa 2. Niissä huomattavaa on ensinnäkin Vanhan Kirkkoraamatun tulkkauksen eroavaisuuksien vähäisyys suhteessa muiden käännosten tulkkauksiin. Tämä selittyy pitkälti suurella osittaisten yhteneväisyyksien määrällä, jonka suhteen Vanhan Kirkkoraamatun tulkkaus on jälleen kärjessä. Myös Uuden Kirkkoraamatun tulkkaus on toistamiseen eniten muista eroavainen. Raamattu Kansalle -käännöksessä on valmistelluissa tulkkauksissa vähiten viittomajärjestyksestä johtuvia eroavaisuuksia, mutta muuten se noudattaa pitkälti kaikkien kolmen tulkkauksen keskiarvoa vertailukohteissa.

KUVIO 3. Suorien ja valmisteltujen tulkkausten vertailu.

Vaikka suorissa ja valmistelluissa tulkkauksissa on keskenään yli viidesosan verran eroavaisuuksia (kuvio 3), ne ovat keskenään kuitenkin melko samanlaiset. Tämä tuloksen perusteella voidaan todeta, että valmistautumisella oli reilun viidenneksen eli tulkkausten eroavaisuuden suuruinen vaikutus tulkkauksiin.

Simuloidut tulkkaukset olivat kaikki erilaisia, joten niiden keskinäinen vertailu oli paikotellen haastavaa. Vaikeinta vertailussa oli glossien jaksottaminen niin, että niitä oli mahdollista verrata toisiinsa. Joidenkin kappaleiden viittomien määrä vaihteli paljon raamatunkäännösten välillä. Tämän johdosta monet kohdat olisivat muuten täsmänneet täydellisesti, mutta koska vertailu tehtiin riveittäin vaihtelevien glossien määrien joukossa, täydellisesti kohdanneita glosseja oli vain kourallinen.

Jotta kokonaisuudesta oli kuitenkin mahdollista saada realistinen kuva, otettiin avuksi osittaiset yhteneväisyydet ja viittomajärjestyksestä johtuneet eroavaisuudet. Nämä olivat suuri apu analyysissa, vaikka niitä ei laskettukaan osaksi tulkkausten yhteneväisyyksiä.

6 HAASTATTELUN TULOKSET

Haastattelin simuloitussa tulkkauksilanteessa toiminutta tulkkiä kahden avoimen kysymyksen avulla. Nämä kaksi kysymystä olivat:

1. miten valmistauduit tulkkaukseen?
2. miksi valitsit juuri ne ratkaisut, jotka toteutit tulkkauksessa?

Ensimmäiseen kysymykseen tulkki vastasi tulkkauksensa tekstiversiot ensin valmistelematta niitä etukäteen, jotta näkisi miten tulkkaisi ne ilman valmisteluja. Tämän jälkeen hän luki psalmit huolellisesti läpi vertaillen niiden merkitysvivahteita keskenään. Lisäksi hän tulkitsi merkityseroja ja viimeisteli psalmien keskinäistä vertailua. Lopuksi tulkki videoi tulkkaukset yksi kerrallaan, mutta harjoitteli jokaista tulkkauksista ennen videointia. Tämä johtui hänen kertomansa mukaan siitä, että aiemmat versiot sotkivat muuten muistin vaikutuksesta meneillään ollutta tulkkauksista.

Jälkimmäiseen tulkkauksratkaisuihin liittyvään kysymykseen vastauksena tulkki listasi tulkkauksratkaisuja viittomatasolla ja avasi näiden viittomavalintojen taustaa. Joidenkin viittomien kohdalla tulkki oli hyödyntänyt aikaisempaa tietämystään alkukielisen tekstin merkityksistä. Näistä esimerkkinä tulkki otti esiin vastauksessaan suomenkielisen, psalmin jakeessa 2 käytetyn sanan ”vedet”, jonka kohdalla hän kertoi valinneensa tämän sanan vastineeksi tulkkauksessa viittoman VIRRAT, koska Juudean autiomaassa, jossa psalmin kirjoittaja Daavid oleili, ei ole juomakelpoisia lampia, järviä tai merta vaan alueen vedet ovat vuorilta tulevia puroja ja virtoja.

Tulkki kertoi myös käyneensä keskustelua tulkkikollegansa kanssa viittomaratkaisusta, joka koski viittomaa ASUA. Tämän jakeessa 6 käytetyn sanan tulkki viittoi akasimuodolla eli käsi nyrkissä siksi, että hänen ja tulkkikollegansa mielestä kuurot viittovat usein kyseisen kohdan edellä mainitulla tavalla. Tulkin mukaan myös ”majailu”-merkitys sopii ajatuksena paremmin Daavidin oleskeluun Herran huoneessa. Vanhan Kirkkoraamatun ja Raamattu Kansalle -käännöksen jakeen 6 alussa käytetyn sanan ”sula” tulkki oli viittanut käyttäen viittomaa VAIN, sillä hänen mielestään sana kuvaa ”silkkää, pelkkää ja puhdasta”.

Haastattelussa tuli esiin paljon sävyyn liittyviä tulkkausratkaisuja ja niiden perusteluita. Psalmin 23 jakeessa 5 mainitaan, kuinka Herra valmistaa pöydän psalmin kirjoittajalle hänen ”vihollistensa silmien eteen” (Vanha ja Uusi Kirkkoraamattu) tai ”vihollisten nähden” (Raamattu Kansalle). Tässä kohdassa ilmenevä ero suomenkielisissä käännöksissä näkyi myös tulkin tulkkausratkaisuissa. Hän kuvaa sävyerojen erottamista tulkkauksessa seuraavasti:

””silmiä eteen” kuulostaa mielestäni siltä, että viholliset katselevat jotenkin lähempää, kun Daavid saa eteensä katetun pöydän, kun taas ”nähdessä” tuntuu etäämmältä, joten pyrin heijastamaan tätä sävyeroa tulkkauksessa”.

Tulkki otti haastattelussa kantaa myös suomenkielisen käännöksen sävyratkaisuihin. Hänen mielestään varsinkin Uuden Kirkkoraamatun psalmin 23 sävy on läheisempi, sillä siinä Daavid laulaa suoraan Herralleen sinä-muodossa. Tämän läheisyyden tulkki välitti tulkkaukseen kertomansa mukaan muun muassa katseen ja ilmeen avulla varsinkin jakeen 6 kohdassa, jonka psalmin kirjoittaja ilmaisee sanoin ”rakkautesi ympäröi minua”.

Lisäksi tulkki mainitsee toisen sävyeron, joka on Raamattu Kansalle -käännöksen jakeessa 4 mainittu ”kuoleman varjon laakso”. Sitä hän piti muiden suomenkielisten tekstien vastaavaa kohtaa ahdistavampana, joten hän yritti myös tuoda esiin kohdan nyanssia Raamattu Kansalle -käännöksen tulkkauksessa.

Koska kyse oli tulkkauksesta, tulkin on tehtävä tulkkausratkaisuja joskus myös oman mielikuvansa pohjalta. Tätä tulkki käytti jakeen 4 kohdassa ”en pelkäisi mitään pahaa”, jossa hän kertoi ajatelleensa ensisijaisesti mainitun pahan olevan Daavidin ympärillä väijyvät pahat ihmiset. Siksi tulkki paikansi ”pahat” ympärillä olevaan laaksoon. Seuraavan jakeen kohdassa ”sinä katat minulle pöydän” hän puolestaan kuvitteli itsensä istumaan pöydän ääreen. Tätä tulkkausratkaisua hän piti psalmissa eli laulusa ”luonnikkaimmalta”.

Jakeessa 6 mainittu Herran huone oli sanapari, jonka tulkki olisi voinut ratkaista tulkkauksessa oman tulkintansa mukaisesti tehden samalla mahdottomaksi katsojan oman tulkinnan. Tätä hän ei kuitenkaan tehnyt, vaan viittoi kohdan suomen kielen mukaisesti HERRA OMA-3y HUONE (Herran huone).

Tulkki mainitsi haastattelussa myös psalmin laulajan korostamisen tärkeyden. Hän pyrki viittomaan heti katkelman alussa, että kyse oli ”minusta”, jotta asia olisi myöhemmin katsojan tiedossa ja turha toisto olisi vältettävissä.

Haastattelusta saatu tieto tulkin valmistautumisesta oli arvokasta, sillä ilman näitä vastauksia tulkkausratkaisujen tausta ja perusteet olisivat jääneet pelkkien arvailujen varaan. Vastaukset myös tukivat tutkimuskysymyksiin ja tilaajan esittämiin kysymyksiin vastaamista.

7 POHDINTA

Simuloidun tulkkaustilanteen ja haastattelun tulokset muodostivat yhdessä kokonaisuuden, jonka tulkinta oli kohtuullisen helppoa. Tämä johtui siitä, että esiin tulleet seikat olivat yksiselitteisiä ja niiden välillä vallitsi looginen yhteys. Vaikka yleistystä ei voikaan tehdä näiden tulosten pohjalta, saadaan testiryhmän tulkin simuloituista tulkkauksista kokonaisuus, jota voidaan pitää yhtenä mallina Raamatun tulkkaamisesta. Lisäksi valmistautumisen merkitystä tulkkauksessa on mahdollista tutkia kerättyjen tietojen perusteella.

Opinnäytetyön tilaajan näkökulmasta oleellinen tieto oli se, että virallista viittomakielistä psalmin 23 raamatunkäännöstä ei käytetty kokonaisuudessaan missään simuloitussa tulkkauksessa. Syitä tähän voi olla monia. Joko tilanteessa toiminut tulkki ei tiennyt psalmin virallisesta käännöksestä tai ei tuntemattomasta syystä käyttänyt sitä osana tulkkausta. Itse uskon oman kokemukseni pohjalta tämän johtuvan siitä, ettei virallinen psalmin 23 käännös ole vielä levinnyt viittomakielentulkkien keskuuteen siten, että sitä käytettäisiin automaattisesti osana tulkkausta.

Virallisen viittomakielisen raamatunkäännöksen olemassaolo tulisi kuitenkin velvoittaa viittomakielentulkkeja käyttämään tätä käännöstä osana tulkkausta. Samalla tavoin kuin puhuttujen kielten tulkkauksissa raamatua ei tulkata omin sanoin, vaan käytetään standardoituja tekstejä, myös viittomakielelle tulkatessa pitäisi käyttää ainoastaan virallista käännöstä. Sama periaate pätee myös hieman harvinaisemmassa

tilanteessa, jossa viittomakielisen tuottamaa raamatun tekstiä tulkitaan suomen kielelle.

Oman haasteensa tähän usein nopeatempoisen tulkkauksen kannalta tuo kuitenkin se, ettei virallisesta viittomakielisestä käännöksestä tällöin voi ottaa pelkästään osia, vaan sitä on käytettävä sellaisenaan katseineen ja muine kielellisine elementteineen. Tässä opinnäytetyössä ei ilmennyt minkään raamatunkäännöksen simuloidun tulkkausten kohdalla sitä, että käännöstä olisi käytetty lähes täydellisesti, joten se sulki pois myös tulkinnanvaraisuuden siitä, olisiko esimerkiksi huulion käyttö ollut täysin virallisen viittomakielisen käännöksen mukaista.

Käännöksen käyttö tulkkauksessa edellyttäisi siis etukäteisvalmistautumista siinä määrin, että tulkki opettelisi käännöksen ulkoa. Itse en näe ongelmaa käännösten opettelussa, jos vain etukäteen on tiedossa mistä tekstistä on kyse, vaan ennemminkin siinä, tulisiko virallista viittomakielistä raamatunkäännöstä käyttää kaikkien suomenkielisten raamatun tekstien tulkkauksessa. Opinnäytetyöni tulosten pohjalta se ei ole mahdotonta, mutta vaatii tulkilta raamatuntulkkauksessa lähtötekstin hetkellistä unohtamista. Tällä tarkoitan sitä, että tulkin on suomenkielisestä raamatun tekstistä huolimatta aina käytettävä virallista viittomakielistä käännöstä ja siksi keskittyttävä aina raamatun tekstin kuullessaan ainoastaan käännöksen käytön oikeellisuuteen ajallista täsmävyyttä kuitenkaan unohtamatta.

Tein marraskuussa 2013 Kuopion kuurojen lähetySPIIRISSÄ epävirallisen kyselyn noin kymmenelle viittomakieliselle liittyen Raamatun tulkkaamiseen ja kysyin, käyttävätkö heidän mielestään viittomakielentulkit virallista viittomakielistä raamatunkäännöstä osana jumalanpalvelusten tulkkausta. Arviolta 90% vastaajista oli sitä mieltä, että tulkit viittovat raamatun tekstiä virallisten viittomakielisten käännösten mukaisesti. Muiden vastanneiden mielestä tulkkaustapa vaihtelee suoraan puheesta tulkattava virallisen viittomakielisen käännöksen käyttöön.

Simuloitujen tulkkausten ja viittomakielisten haastattelun tulokset siis eroavat pääosin toisistaan. Tämän syytä on vaikea arvioida, mutta luulen sen liittyvän edellä mainitun epävirallisen kyselyn vähemmistön vastaukseen. Tulkkaustavat vaihtelevat viittomakielentulkki keskuudessa jo tämän opinnäytetyönkin perusteella jonkin verran ja

mielestäni tähän syynä voivat olla muun muassa tulkin valmistautumismahdollisuudet, aikaisempi kokemus, hengellinen tausta sekä ennen kaikkea asiakkaan vaatimukset.

Onko edellä mainittujen vaihtelevuuksien ja vaatimusten vuoksi sitten mahdollista tehdä viittomakielisille sekä kielellisesti että hengellisesti ymmärrettävää tulkkausta? Itse uskon, että siihen pystytään jo nyt, mutta jotta laatu olisi tasaisempaa, olisi huomio kiinnitettävä virallisten viittomakielisten käännösten käyttöön jo tulkkien koulutuksessa. Toisaalta, jos asiaa tarkastelee kärjistetyksi tämän tutkielman valmistumishetken viittomakielen tulkkauksen tilanteen mukaan, niin koska laatu ei enää ole ratkaiseva tekijä Kelan kilpailutusjärjestyksessä, onko laadun parantamisella enää mitään väliä? Edellä mainitut kysymykset voisivat tuottaa myös hyviä jatkotutkimusaiheita.

Simuloiduissa tulkkauksissa esiin tulleet erot suorien ja valmisteltujen tulkkausten välillä ovat juuri niitä mahdollisia eroavaisuuksia, joita ilmenee myös aidoissa suomenkielisten raamatuntekstien tulkkauksissa. Raamatun tekstien tulkkaminen viittomakielelle on eri suomennosten vuoksi haasteellista, sillä kuten aikaisemmin raamatunkäännösten eroja ja yhteneväisyyksiä analysoidessani totesin, ne eroavat toisistaan esimerkiksi sana- ja lausejärjestyksen sekä käytettyjen sanojen suhteen. Tätä haasteellisuutta vahvistavat myös simuloitujen tulkkausten analyysissä ilmenneet viittomajärjestyksestä johtuneet eroavaisuudet ja osittaiset yhteneväisyydet.

Mitä enemmän tulkki on kiinni suomen kielen sanoissa tulkatessaan raamatuntekstejä, sitä enemmän Raamatun suomennos luonnollisesti vaikuttaa tulkkaukseen ja sen ymmärrettävyyteen. Tähän ongelmaan näen ratkaisuna auktorisoidut raamatunkäännökset, joita käyttämällä viittomakielinen asiakas tietää voivansa aina tunnistaa jumalanpalveluksissa tutut raamatuntekstit riippumatta tulkin taidoista tai tulkkausratkaisuista. Tämä tietenkin edellyttää, että virallista viittomakielistä käännöstä käytetään kaikkien Raamatun suomennosten tulkkauksessa kaikkialla, mistä mainitsin aikaisemmin tässä luvussa.

Kirkkokäsikirjan virallisten viittomakielisten käännösten käytöstä opinnäytetyön tehneet Kaunisto ja Piutunen (2010, 34) kertovat kyselynsä tulosten pohjalta, että kyselyyn vastanneesta 79 viittomakielentulkista 92,4% oli sitä mieltä, että käännösten hal-

linta kuuluu osaksi tulkin ammattitaitoa ja että tulkin on osattava käännökset, jos hän ottaa vastaan hengellisen tulkkauksen toimeksiannon. Vaikka kysely koskikin ainoastaan virallisen kirkkokäsikirjan käyttöä, voidaan tuloksia soveltaa tähän työhön yleisesti hengellisen tulkkauksen kannalta. Näin ollen uskon viittomakielentulkkiensa asenteiden myös raamatunkäännösten käyttöön olevan pääosin positiivinen.

Tämän opinnäytetyön tulosten pohjana ollut simuloitujen tulkkausten onnistuminen mielestäni hyvin. Sain käsiteltäväkseni yhteensä kuusi erilaista tulkkausta, joita analysoimalla kykenin kokoamaan yhden viittomakielentulkin tulkkausratkaisut ja havainnoimaan virallisen viittomakielisen raamatunkäännöksen käyttöä. Tämän lisäksi simuloitujen tulkkausten mahdollistivat suomenkielisten raamatunkäännösten tulkkausten vertailun. Vertailua muihin Raamatun tulkkauksiin ja sen tulkkausratkaisuihin liittyviin aikaisempiin tutkimuksiin ei kuitenkaan ollut mahdollista tehdä, koska kyseisestä aihealueesta ei löydy tietolähteitä.

Toinen tutkimusmenetelmäni, puolistrukturoitu yksilöhaastattelu, oli oiva apu simuloitujen tulkkausten rinnalla. Sen kaksi avointa kysymystä tukivat simuloitujen tulkkausten tulkkausratkaisujen ymmärtämistä sekä eroavaisuuksien ja yhteneväisyyksien tulkintaa. Haastattelun tulokset toivat esiin myös valmistautumisen merkityksen kannalta tärkeitä näkökohtia.

Tulkin valmistautumisen suhteen voidaan todeta, että hän teki sen varsin kokonaisvaltaisesti. Valmistautumista myös kuvattiin vastauksissa laajasti, mikä auttoi saamaan kokonaiskuvan tulkkausprosessista. Suoran tulkkausten kohdalla valmistautumista ei tietenkään ollut, mutta näiden tulkkausten vertaileminen valmisteltuihin tulkkauksiin sekä valmistautumisen merkityksen ymmärtäminen oli helpompaa, kun tiesi haastattelun pohjalta, millaisia valmisteluja tulkki oli tehnyt.

Haastattelussa ei kuitenkaan tullut ilmi sitä, tiesikö tulkki virallisen viittomakielisen käännöksen olemassaolosta eikä siis myöskään sitä, että käyttikö hän sitä apuna valmistautumisessa. Näin ollen voidaan todeta haastattelun ja simuloitujen tulkkausten analyysien pohjalta, että simuloitussa tulkkauksessa ei käytetty virallista viittomakielistä käännöstä siksi, ettei tulkki hyödyntänyt sitä myöskään kertomansa mu-

kaan valmistautumisessa. Siitä, tiesikö tulkki virallisesta käännöksestä, ei voida kuitenkaan tehdä johtopäätöksiä olemassa olevien tietojen perusteella.

Valmistautumiseen käytetty kolmetuntinen oli tulkin kertoman mukaan monipuolinen. Merkitysvivahteiden vertaileminen jo pelkästään kahden tekstin välillä vaatii paljon aikaa, saati kolmen suomenkielisen raamatuntekstin kohdalla. Vaikka raamatuntekstit olivat tulkille aikaisemman työkokemuksen ansiosta varmasti tuttuja, merkityserojen tulkitseminen ja psalmien keskinäinen vertailu tulkkausratkaisujen näkökulmasta on kenelle tahansa työtä teettävä prosessi. Siksi hengelliset tulkkaukset ovat haastavia.

Simuloitujen tulkkausten erojen ja yhteneväisyyksien suhteen valmistautuminen onkin ollut avainasemassa. Kun suorista tulkkauksista 77,8% erosi toisistaan, valmisteltujen tulkkausten kohdalla eroavaisuuksia oli vain 64,6%. Tämä reilun kymmenen prosentin ero johtui luultavimmin juuri siitä valmistelutyöstä, jota tulkki teki tekstejä vertailemalla ja niiden merkityksiä analysoimalla.

Viittomakielentulkki valmistautui siis tulkkauksiin tekstianalyysin keinoin. Näissä hän hyödynsi kertomansa mukaan sekä omaa aikaisempaa tietämystään, kollegiaalista keskustelua ja omia tulkintojaan että sanojen, viittomien ja lähtötekstien sävyjen analysointia. Valmistautuminen näkyi näiden edellä mainittujen osa-alueiden vuoksi eroavaisuuksina suorien ja valmisteltujen tulkkausten välillä. Eroa näiden kahden välillä olikin reilu viidennes, mikä tarkoittaa kuuden jakeen psalmissa 23 sitä, että keskimäärin ainakin yksi jae oli täysin erilainen näiden kahden tulkkaustavan välillä.

Valmistautumisen merkitystä hengellisissä tulkkauksissa ei voida simuloitujen tulkkausten kautta saatujen tulosten pohjalta siis koskaan korostaa liikaa. Vaikka tulkkausten laatuun vaikuttavat valmistautumisen lisäksi monet seikat kuten tulkin aikaisemmat kokemukset ja asiantuntemus, jokainen tulkki voi aina pyrkiä parempaan. Inhimillisuus on tietenkin sallittua, mutta valmistautumalla tehtävänsä yhteistyössä hengellisen yhteisön viittomakielentaitoisten työntekijöiden kanssa tulkki osoittaa asiakkailleen ja kollegoilleen ammatillisen lujutensa ja työmoraalinsa tason.

Raamatun tulkkaaminen on aina tilanteesta riippumatta vaativaa, ja siitä maksetaan-kin onneksi Suomessa asianmukainen eli vaativan tason tulkkauksen mukainen korvaus (Suomen Viittomakielen Tulkit ry 2014, 4). Korvauksen tulisi edellyttää sitä, että myös tulkkauksen laatu on sen mukaista. Sitä, onko asia näin maassamme, voidaan tietää vain asiakkaiden palautteiden pohjalta. Tämä opinnäytetyö ei tuo siihen vastausta, vaan antaa yhden näkökulman raamatun tulkkaamiseen.

Tulevaisuudessa olisi varmasti tarvetta Raamatun tekstien lisäkäännöksille. Jotta viittomakieliset voisivat saada koko Raamatun omalla äidinkielellään, sen eteen on tehtävä vielä paljon työtä. Toivon henkilökohtaisesti, että Raamatun kääntämistä suomalaiselle viittomakielelle jatketaan myös tulevaisuudessa, vaikka rahoitusta sitä varten ei tällä hetkellä olekaan mahdollista saada.

Tässä opinnäytetyössä ei tuotettu produktia eikä aineistonkeruusta aiheutunut kustannuksia, joten ainoat kulut olivat tulkille maksettu tulkkaustyön korvaus. Nämä kustannukset olivat yhteensä arviolta 150 euroa. Kustannukset olivat opinnäytetyösopimuksen mukaisesti työn tekijän vastuulla, joten tilaaja ja oppilaitos eivät osallistuneet kulujen peittämiseen.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset saivat siis vastaukset simuloitujen tulkkausten ja yksilöhaastattelun pohjalta. Laadullinen tutkielma ei tuo kuitenkaan vastauksia suuriin kokonaisuuksiin, joten tämä työ toivottavasti herättää ajatuksia ja keskustelua Raamatun tulkkaamisesta sekä jatkotutkimusta Raamatun tekstien tulkkaamisesta.

Jo tilaajapalaverissa ja opinnäytetyön prosessin aikana tuli ilmi jatkotutkimusaiheita, joita on mahdollista toteuttaa joko yksin tai ryhmässä. Koska tämän opinnäytetyön tulokset ovat suppeat ja vailla yleistettävyyttä, on tätä aihetta mahdollista tutkia laajemmin esimerkiksi tutkimalla Raamatun tulkkausta autenttisissa tilaisuuksissa eri seurakunnissa. Tätä tutkimustapaa suosittelen henkilökohtaisesti vähintään kahdelle hengelle, sillä työn määrä on yhdelle henkilölle liian suuri.

Mahdollinen jatkotutkimusaihe voisi olla myös liturgisten tekstien ja raamatun tulkkaamisen erojen tarkastelu aikaisemmin tehtyjen tutkimusten ja muiden havaintojen

pohjalta. Lisäksi tilaaja eli Kirkkohallitus haluaa tietoa virsien tulkkaamisesta sekä niiden virallisten viittomakielisten käännösten käytöstä osana jumalanpalvelusten tulkkausta.

Haluan työni kautta rohkaista tulkkveja kiinnittämään huomiota viittomakielisten raamatunkäännösten käyttömahdollisuuksista tulkkauksen apuna. Lisäksi opinnäytetyö on hyödyllinen Humanistiselle ammattikorkeakoululle Raamatun tulkkaamisen opetuksessa.

LÄHTEET

- Bruce, Frederick F. 1984. Raamatun juuret. Suom. Michael Cox (luvut 1-5, 9-12, 15-16 ja osin luku 17) ja Mervi Pöntinen (luvut 6-8, 13-14 ja osin luku 17). Kauniainen: Perussanoma Oy.
- Drane, John 1996. Ainutlaatuinen kirja. Kaikkien aikojen Raamattu. Suom. Mervi Pöntinen. Helsinki: SLEY-Kirjat Oy.
- Gilbert, G. Nigel 1996. Simulation as a Research Strategy. Teoksessa Klaus G. Troitzsch, Ulrich Mueller, G. Nigel Gilbert & Jim Doran (toim.) Proceeding Social Science Microsimulation. London: Springer-Verlag, 448-454
- Honkkila, Hannu 1994. Uskonnon asema kuurojen yhteisössä - onko kirkon työ osa kuurojen kulttuuria? Teoksessa Petri Majatie (toim.) Kirkon ja kuuron kohtaaminen. Helsinki: Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli/Kuurojenpapiit, 11-20.
- Honkkila, Hannu 2000. Kohti viittomakielistä seurakuntaa. Teoksessa Anja Malm (toim.) Viittomakieliset Suomessa. Helsinki: Finn Lectura, 61-70.
- Kaunisto, Kirsi & Piutunen, Anna 2011. Viittomakielinen kirkkokäsikirja tulkin työssä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.
- Kirkkohallitus 2001. Sana tulee näkyväksi. Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 1. Helsinki: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001:12.
- Kuusi, Riitta 2012. Vuoden viittomakieliteko 2012 palkinto viittomakielen kääntäjille. Hiljainen seurakunta 1/2012, 3-15 (RTF-muoto).
- Mears, Henrietta C. 1953. Avain Vanhaan Testamenttiin. Suom. Laina Vaismaa. Hämeenlinna: Kustannuskeskus Päivä Oy.

Neufeld, Tim 2009. Psalm 23 provides clues for dealing with uncertain times. Viitattu 19.11.2013.

<http://news.fresno.edu/05/11/2009/psalm-23-provides-clues-dealing-uncertain-times>.

Paunu, Lauri 1993. Kuuroja kuulemassa. Kuurojenpappi Lauri Paunu muistelee. Olli Paunu & Birgitta Wallvik (toim.). Helsinki: Kuurojen Liitto ry.

Payne, David 1993. Jokamiehen Raamatun aikajana. Suom. Risto K. Träff. Vantaa: Raamatun tietokirja

Raamattu Kansalle ry 2013. Koko Raamattu - Lukijalle. Viitattu 19.11.2013. <http://www.raamattukansalle.fi/?sid=5>.

Rantala, Liisa 2010. Sielunhoitajat sillanrakentajina. Kirkon kuurojentyö 1896-1982. Helsinki: Kuurojen Liitto ry.

Rantala, Liisa & Kuusi Riitta 2008. Matkalla - Kirkon kuurojentyö 100 vuotta. Helsinki: Kirkkohallitus.

Roslöf, Raija & Veitonen, Ulla 2006a. Suomalaisen viittomakielen kääntäminen ja käännösteoriat. Teoksessa Niina Hytönen & Terhi Rissanen (toim.) Käden käännteessä - viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 108-120.

Roslöf, Raija & Veitonen, Ulla 2006b. Tavoitteena toimivat tulkkaukset. Teoksessa Niina Hytönen & Terhi Rissanen (toim.) Käden käännteessä - viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab, 163-179.

Salmi, Eeva & Laakso, Mikko 2005. Maahan lämpimään. Suomen viittomakielisten historia. Helsinki: Kuurojen Liitto ry.

Savolainen, Leena 2000. Viittoman rakenne. Teoksessa A. Malm (toim.) Viittomakieliset Suomessa. Pieksämäki: Finn Lectura, 168-188.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon Sakasti-palvelu 2013. Viittomakielinen kirkkokäsikirjatyö. Viitattu 19.11.2013.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content4E89E7>.

Suomen Viittomakielen Tulkit ry 2013. Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö. Viitattu 17.3.2013.

<http://www.tulkit.net/viittomakielen-tulkit-suomessa/ammatti/viittomakielen-tulkin-ammattisaannosto/>.

Suomen Viittomakielen Tulkit ry 2014. Palkkasuositus 1.2.2014 – 31.1.2016. Viittomakielen tulkkien palkka- ja muut työsuhteen ehdot tuntipalkkaan perustuvassa työsuhteessa. Helsinki: Akavan Erityisalat AE ry.

Uusimäki, Tomas & Sandholm, Tarja 2007. Raamattu: Luukkaan evankeliumi - viittomakielinen käännös. Helsinki: Kirkon tiedotuskeskus.

Uusimäki, Tomas & Sandholm, Tarja 2009. Evankeliumikirjan käännöksiä. Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 3. Helsinki: Kirkon tiedotuskeskus.

Vahtola, Kai 2010. Viittomakielinen käännöstyö 10 vuotta. Hiljainen seurakunta 1/2010, 8-14.

LIITE 1: Psalmin 23 viittomakielisen käännöksen glossit (Kirkkohallitus 2009)

Psalmi 23					
SUOMI	GLOSSI	LIIKE/ PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
Herra	HERRA	3y	herra		katse 3y
on	OMA	1	oma		
minun	PAIMEN	1	paimen		
paimeneni,	MINÄ	1	-		
ei	PUUTTUA	1	puuttua		katse 3y
minulta	MITÄÄN	1	-		pään pu- distelu
mitään					
puutu.					
Hän	NIITTY	1	niitty		
vie	ALUE	2	-		
minut	OSOITUS	3y	-		katse 3y
vihreille	HENKILÖ	1	-		
niityille,	JOHTAA	1->2	-		
hän	SINNE	2	-		
johtaa	VESIJÄRVI	1y->1	vesi		
minut	LÄHELLÄ	1	yy		
vetten	MINÄ	1	-		
ääreen,	SAADA	1	saa		katse 3y
siellä	LEVÄTÄ	1	levätä		
saan					
levätä.					
Hän	OMA	1	oma		
virvoittaa	SIELU	1y	sielu		
minun	OSOITUS	3y	-		katse 3y
sieluni,	VAIKUTTAA	3y->1	-		katse 3y
hän					
ohjaa	OMA	3y	-		katse 3y
minua	NIMI	1	nimi		
oikeaa	KUNNIA	1y->1	kunnia		
tietä	OSOITUS	3y	-		katse 3y
nimensä					
kunnian	OSOITUS	3y	-		katse 3y
tähden.	HENKILÖ	1	-		
	OHJATA	1->2	-		
	OIKEA	1	oikea		
	SUUNTA	1->2	-		
Vaikka	PIMEÄ	1y	pimeä		katse 4a

SUOMI	GLOSSI	LIIKE/ PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
kulkisin	KULKEA	2	-		
pimeässä	PAHA	1y	paha		
laaksossa,	PELÄTÄ	1y	pelätä		
en	MINÄ	1	-		kysyvä ilme
pelkäisi	EI+MITÄÄN	1	-		pään pu- distelu
mitään					
pahaa,	OSOITUS	3y	-		katse 3y
sillä	HENKILO	1	-		
sinä	KANSSA	1	-		nyökkäys
olet					
minun					
kanssani.					
Sinä	HENKILO	1	-		
suojelet	OSOITUS	3y	-		katse 3y
minua	SUOJELLA	1	-		
kädelläsi,	HOITAA	1	hoitaa		katse 3y
johdatat	PAIMEN	1	paimen		
paimensauvalla- si.	SAUVA	1	sauva		
	PAIMENTAA	1	-		
	OHJATA	1	-		
	SUUNTAA	1->2	-		
Sinä	VIHOLLINEN	4	viholli- nen		katse 4
katat	HE	4	-		katse 4
minulle	RIVI	4	-		
pöydän	OSOITUS	3y	-		katse 3y
vihollisteni	PÖYTÄ	4	pöytä		
silmien	KATTA	4	kataa		
eteen.	TARJOAA	4	-		
Sinä	OMA	1	oma		
voitelet	PÄÄ	1y	pää		
pääni	TUOKSU	1y	tuoksu		
tuoksuvalla	ÖLJY	1y	öljy		katse 3y
öljyllä,	OSOITUS	3y	-		katse 3y
ja	VOITELLA	1	-		
minun	OMA	1	oma		
maljani	MALJA	1	malja		
on	TÄYNNÄ	1	täynnä		
ylitsevuotavainen	ANTAA	3y->1	-	XX	katse 3y
	RUNSAASTI	1y	-		

SUOMI	GLOSSI	LIIKE/ PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
hyvyytesi	OMA	1	-		
ja rakkautesi	ELÄMÄ	1	elämä		
ympäröi	AIKANA	1	-		
minut	OMA	3y	oma		katse 3y
kaikkina	HYVYYS	1y	hyvyys		katse 3y
elämäni	OMA	3y	-		katse 3y
päivinä,	RAKKAUS	1	rakkaus		katse 3y
	VAIKUTTAA	3y->1	-		katse 3y
ja					
minä	NYT	1	-		
saan	HERRA	3y	herra		katse 3y
asua	KANSSA	1->3y	-		katse 3y
Herran	MINÄ	1	-		
huoneessa	SAADA	1	saa		katse 3y
päivieni	ELÄÄ	1	elää		
loppuun	YHDESSÄ	3y	-		katse 3y
asti.	LOPPU	1	loppu		katse 3y
	ASTI	1	asti		

LIITE 2: Suomenkieliset raamatunkäännökset

Vanha Kirkkoraamattu (1933/38)

PSALMIT 23

1. Daavidin virsi.

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.

2. Viheriäisille niityille hän vie minut lepäämään;
virvoittavien vetten tykö hän minut johdattaa.

3. Hän virvoittaa minun sieluni.
Hän ohjaa minut oikealle tielle nimensä tähden.

4. Vaikka minä vaeltaisin pimeässä laaksossa,
en minä pelkäisi mitään paha,
sillä sinä olet minun kanssani;
sinun vitsasi ja sauvasi minua lohduttavat.

5. Sinä valmistat minulle pöydän
minun vihollisten silmien eteen.
Sinä voitelet minun pääni öljyllä;
minun maljani on ylitsevuotavainen.

6. Sula hyvyys ja laupeus seuraavat minua
kaiken elinaikani;
ja minä saan asua Herran huoneessa
päivieni loppuun asti.

Uusi Kirkkoraamattu (1992)

Psalmi 23

Herra on minun paimeneni

1 Daavidin psalmi.

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.

2 Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.

3 Hän virvoittaa minun sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä
nimensä kunnian tähden.

4 Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.
Sinä suojelet minua kädelläsi,
johdatat paimensauvallasi.

5 Sinä katat minulle pöydän
vihollisten silmien eteen.
Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä,
ja minun maljani on ylitsevuotavainen.

6 Sinun hyvytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa
päivieni loppuun asti.

Raamattu Kansalle –käännös (2012)

Psalmi 23

Herra on minun paimeneni

1. Daavidin psalmi.

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.

2. Vihreille niityille hän vie minut lepäämään,
tyynten vetten äärelle hän minut johdattaa.

3. Hän virvoittaa minun sieluni.
Hän johdattaa minua vanhurskauden teillä
nimensä tähden.

4. Vaikka minä vaeltaisin kuoleman varjon laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.
Sinun väkevä kätesi ja paimensauvasi
lohduttavat minua.

5. Sinä katat minulle pöydän
minun vihollisten nähden.
Sinä voitelet minun pääni öljyllä,
minun maljani on ylitsevuotava.

6. Sula hyvyys ja armo seuraavat minua
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa
päivieni loppuun asti.